

POSUDEK

plomové práce Stanislava Čurilla, posluchače 5.ročníku PF UK v Praze, tem Jána Janského 26, Spišská Nová Ves, Slovenská republika na téma

„Uplatnění právního důvodu (titulu) a způsobu (modu) při odvozeném nabývání vlastnictví ve srovnání s principem konsensuálním a abstraktním“

Jde o práci v rozsahu 50 stran včetně obsahu a seznamu použité literatury, rozvrženou do těchto částí: úvod, vlastnictví a způsob nabývání vlastnictví, uplatnění doktriny o titulu a modu, modely nabývání vlastnictví v kontinentální Evropě, možnosti nové úpravy převodu vlastnictví v ČR, závěr.

Jak již z názvu diplomové práce je zřejmé, zaměřil autor svou pozornost na problematiku, která s připravovanou kodifikací občanského zákoníku nabývá na aktuálnosti. Je chvályhodné, že daný problém, o kterém se vede v současné době odborná diskuse v českém prostředí, je srovnáván s právními úpravami v oblasti rakouskoněmeckého pojetí a oblastech vlivu francouzského Code civil. Od posluchače, který nemůže mít dostatek zkušeností s praktickým dopadem toho kterého systému, nelze očekávat, že objektivně zhodnotí přednosti a zápory jednotlivých systémů. A o to by v probíhající diskusi mělo jít v první řadě. Zatímco se poukazuje z hlediska současné právní úpravy na kontroverzní výklady dopadu odstoupení od smlouvy, nic se neví o tom, k jakým názorovým kolizím dochází tam, kde se uplatňuje konsensuální princip. Bez potřebných poznatků z té které oblasti nelze uvážlivě zvolit řešení dané problematiky, jinak se dopustíme téže chyby, které se v padesátých letech minulého století dopustila naše legislativa, když bez důkladné znalosti praxe v oblasti konsensuálního principu jednoduše jej recipovala do kontextu občanského zákoníku č. 141/1950 Sb. Dnes všichni víme, jak to dopadlo, co námahy to

lo a stojí dodnes, aby se stav práv k nemovitostem dovedl, co se publicity týče, náležitého stavu. Rétorikou bez nezbytných zkušeností z praktického uplatnění nonsensuálního principu nelze zaručit potřebná legislativní stabilita na tomto úseku.

Vychází-li se ze zásady, že „neznalost zákona neomlouvá“, pak by i pojmy, které se v právní úpravě používají, měly – pokud možno – odpovídat obecnému chápání. S tím by bylo v souladu pojetí „věci“ jako hmotného předmětu, s nímž je i laikovi jasné, jak s ním zacházet.

Na str. 2 dole se uvádí při výčtu obsahu vlastnického práva kromě jiného, že jde o oprávnění věc zcizovat. V ustanovení § 123 o.z. se toto rozlišování nevyskytuje. Pod „nakládáním s předmětem vlastnictví“ se rozumí i jeho zcizování, takže oprávnění věc zcizovat není něco odlišného od nakládání věcí. Takto prováděná diference by mohla být zavádějící. Nakládáním věcí se rozumí i její zničení, jsou věci, které dokonce nabýváme za účelem jejich zničení, např. potraviny.

U „holého vlastnictví“ nejde o absenci všech obsahových oprávnění vlastnictví. I když vlastník nemůže věc držet, užívat a přisvojovat si užitky věci, zůstává mu zachováno právo převést věc se stejným omezením na jiného, rovněž předmět „holého vlastnictví“ zůstává předmětem dědění. Nejde tedy o ztrátu všech oprávnění. Zmínka na str. 3 o „moci ovládnutí věci“ si vyžadovala doplnění, v čem se ovládnutí věci odlišuje od držení věci.

Na str. 4 se uvádí, že se výjimečně dá nabýt vlastnictví ze zákona, aniž se děje zmínka o tom, který právní předpis toto umožňuje. Posлуhač by měl tuto zmínku vysvětlit při obhajobě diplomové práce.

K větě na str. 32, že „o tomtéž předmětu může být tedy v Německu uzavřeno více kupních smluv, ale jen jeden z těchto zavazovacích úkonů může být účinně

splněný převodem vlastnictví k tomuto předmětu..... protože vlastnictví k předmětu kupní smlouvy je účinně převedené až dispozicí“, bylo možno dodat, že v české současné právní úpravě se téhož dosahuje uplatněním principu priority při povolování vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí.

Na str. 38 se kromě jiného uvádí, že „francouzská právní nauka zdůrazňuje absenci požadavku zákona na formální stránku právního úkonu, a to i když jde o nemovitost“. Na rozdíl od toho se z ničeho nic uvádí, že „v režimu francouzského práva se vlastnictví k věci převádí podpisem smlouvy“. Pokud by tomu mělo tak být, pak by se převod nemovitosti neobešel bez písemné smlouvy, jen u ní může přicházet v úvahu podpis účastníka. Je na posluchači, aby se pokusil tento rozpor odstranit při obhajobě diplomové práce.

Při zmínce o návrhu občanského zákoníku na str. 44 by bylo na místě uvést, že tak dochází k recepci socialistického občanského zákoníku č. 141/1950 Sb. Na str. 45 postrádám uvedení „nesporných početných výhod“ konsensuálního principu, jinak by šlo o bezobsažné tvrzení.

Přes některé nepřesnosti, na které bylo shora upozorněno, považuji práci za způsobilou k obhajobě a hodnotím ji známkou „velmi dobře“.

25.2.2007

Doc. Dr. Jiří Mikeš